

УОШИНГТЪН ЪРВИНГ ЛЕГЕНДА ЗА НАСЛЕДСТВОТО НА МАВЪРА

Превод от английски: Правда Митева, 1984

chitanka.info

В крепостта Алхамбра, точно пред кралския дворец, се намира широка открита еспланада, наречена Площада или Водоема.

Нарича се така, защото отдолу, скрити от погледа, има резервоари за вода, които съществуват още от времето на маврите. В единия край на тази еспланада се намира мавърски кладенец, прокопан направо в скалата на голяма дълбочина, чиято вода е студена като лед и прозрачна като кристал. Славата на мавърските кладенци винаги е била голяма, защото е добре известно какви усилия са полагали, за да се доберат до най-чистите и сладки води. Този, за когото ви разказвам, е известен в цяла Гранада, и то до такава степен, че водоносците, някои с големи делви на раменете, други — подкарвали пред себе си магаретата, натоварени с глинени съдове, се изкачват и слизат по стръмните, засенчени от дърветата улици на Алхамбра от ранна утрин до късно през нощта.

Изворите и кладенците още от най-древни времена са известни като клюкарски сборища в страните с горещ климат. И при въпросния кладенец се намира постоянното седалище на клуб, чиито членове — инвалиди, старици и други любопитни безделници от крепостта — седят по цял ден върху каменните пейки под навеса, опънат да пази сянка на събиращия таксата, запълват времето си с клюки от крепостта, разпитват всеки пристигащ водоносен за новини от града и дълго коментират всичко видяно и чуто. Много често там могат да се видят и скучаещи домакини и мързеливи прислужници, които се мотаят наоколо с по някоя стомна на главите или в ръцете, за да чуят последната от безкрайните клюки на тези знаменитости.

Сред водоносците, които някога посещавали кладенеца, имало и един набит, кривокрак дребен човечец с яка гърбина на име Педро Хил, или както му викали за по-кратко Перехил. След като бил водоносец, това естествено означавало, че бил gallego, или родом от Галиция. Природата, изглежда, си е създала различни породи хора, както и животни, за всички видове черна работа. Във Франция всички ваксаджии са савойци, а всички портиери по хотелите — швейцарци. В Англия пък, в епохата на кринолините и напудрените перуки, никой не можел да люлее така добре столовете-носилки, както свикналите да подскачат из мочурищата ирландци. И така, всички водоносци и носачи на тежки товари в Испания са набити и дребни жители на Галиция. Там никой не казва: „Извикай носач“, а „Извикай gallego“.

Но достатъчно съм се отклонявал от разказа. Перехил, нашият gallego, започнал търговията си само с една голяма стомна, която носел на рамо; постепенно той се издигнал в обществото и успял да си купи помощник от съответстващата животинска класа — здраво магаре с рунтави крака. От двете страни на дългоухия му адютант, в нещо като панери, висели глинените му съдове, покрити със смокинови листа, които да ги пазят от слънцето. Нямало по-работлив водоносец в цяла Гранада, нито пък друг такъв веселяк. Той бавно обикалял след своето магаре, а улиците кънтели от бодрия му глас, който нарежда познатия във всички испански градове летен припев: „Quien quiere agua, agua más fría que la nieve?“ — „Кой иска вода, вода по-студена от сняг? Кой иска вода от кладенеца на Алхамбра, студена като лед и прозрачна като кристал?“ А когато подавал искрящата чаша на някой клиент, винаги я съпровождал с добра дума, която предизвиквала усмивка. Ако ли пък се случела някоя хубавичка матрона, или миловидна девойка, усмихвал се хитро и правел комплименти, на които нито една жена не можела да устои. Така Перехил, този gallego, бил известен из цяла Гранада като най-учтивия, най-симпатичния и най-щастливия човек на земята. Но не винаги на този, който пее най-силно и се шегува най-много, му е най-леко на сърцето. Независимо от веселия си вид Перехил си имал своите грижи и тревоги. Трябвало да изхранва голямо семейство пълно с парцаливи дечица, гладни и кресливи като лястовичета, които с виковете си за храна го разстройвали всяка вечер, след като се приберял у дома. Имал си и помощница, която правела всичко друго, освен да му помага. Преди да се омъжи, била известна селска красавица, прочута с уменията си да танцува bolero и да потраква с кастанетите. И сега не била загубила старите си навици — лекомислено харчела парите, които честният Перехил печелел с пот на челото, а в неделя му отнемала дори и магарето за разни селски гуляи и църковни празници, които в Испания са значително по-многобройни от дните на седмицата. При това била донякъде немарлива, още повече — мързелива, но най-вече — първокласна клюкарка, готова да зареже и къща, и домакинство, за да тътри чехли по къщите на своите приятелки.

Но този, който проявява отстъпчивост, приспособява брачния ярем към собствения си врат. Перехил понасял тежкия си жребий откъм жена и деца със същото покорство, с което магарето му мъкнело

глинените делви, и колкото и да си придавал важност навън, никога не се осмелявал да се усъмни в домакинските способности на немарливата си съпруга.

Обичал и децата си, така както бухалът обича своите бухалчета. Виждал в тях собствения си образ, но умножен и обезсмъртен, тъй като цялото му потомство било силно, кривокрако и с яка гърбина като него. Най-голямото удоволствие на честния Перехил било, когато можел да си позволи кратка почивка и имал шепа *maravedíes*^[1] да поведе цялата си челяд — някои на ръце, някои уловени за полите на дрехата му, а някои — следвайки го по петите — към овощните градини в равнината, за да си поиграят, докато жена му танцува на празника с приятелките си в клисурите на река Даро.

Това се случило късно през една лятна нощ, когато повечето водоносци вече се били оттеглили за почивка. Денят бил необикновено зноен; нощта — една от онези омайни лунни нощи, които блазнят обитателите на тези южни страни да компенсират жегата и бездействието на деня с разходки в дъхавата прохлада, докато превали полунощ. Затова все още можело да се намерят купувачи на вода. Перехил, като всеки грижовен и усърден баща, мислел за гладните си деца. „Ако отида още веднъж до кладенеца — казал си той, — ще осигуря неделното ричего^[2] за малките.“ И мъжествено се заизкачвал по стръмната улица на Алхамбра. Вървял и пеел, като от време на време здраво бяхтел магарето си с тоягата или в такт с песента, или за да го нагости, тъй като в Испания на всички товарни животни раздават удари вместо храна.

Когато стигнал кладенеца, видял, че всички са се разотишли, с изключение на един самотен странник, облечен като мавър, който седял на каменната пейка, огрян от лунната светлина. Отначало Перехил се спрял и го заразглеждал с учудване, което до голяма степен било смесено със страхопочитание, но мавърът немощно го повикал да се приближи.

— Слаб съм и съм болен — казал той, — помогни ми да се върна в града и ще ти платя двойно повече от това, което ще изкараш с делвите с вода.

Честното сърце на дребничкия водоносец се съжалило над молбата на странника.

— Опазил ме господ — отвърнал той — от такъв грях да искам заплащане или награда за най-обикновена проява на човештина.

После помогнал на мавъра да се качи на магарето и бавно потеглил към Гранада. Клетият мохамеданин бил толкова отпаднал, че трябвало да го придържа върху животното, за да не падне на земята.

Когато влезли в града, водоносецът попитал къде да го откара.

— Уви — промълвил немощно мавърът, — нямам ни дом, ни жилище, защото съм чужденец в тази страна. Позволи ми тази нощ да подслоня глава под твоя покрив и ще те възнаградя богато.

Така честният Перехил неочаквано се видял обвързан с гост-друговерец, но бил прекалено добросърдечен, за да не приюти през нощта едно човешко същество в толкова окаяно състояние, затова повел мавъра към къщата си. Децата, като чули тропота на магарето, както обикновено наизлезли със зинала уста, но при вида на непознатия с чалмата с ужас побягнали и се скрили зад гърба на майка си. А тя безстрашно пристъпила напред, както наежената квачка защитава люпилото си при приближаването на бездомно куче.

— Какъв е този неверник, който си довел в къщи в такъв късен час, та да си навлечеш гнева на Инквизицията?

— Мълчи, жено — отвърнал нашият gallego, — това е един нещастен болен странник без дом и приятели; нима ще го оставиш да загине на улицата?

Жената щяла да продължи да недоволствува, защото, макар и да живеела в колиба, ревностно държала за името на дома си. Дребният водоносец обаче за пръв път проявил упорство и отказал да се превие под ярема. Помогнал на клетия мавър да слезе и му постлал рогозка и овча кожа на земята в най-хладната част на къщата. Това било единственото легло, което беднякът успял да предложи.

Не след дълго мавърът бил разтърсен от силни конвулсии, които не минавали въпреки всички грижи на простия водоносец. Очите на клетия болен го гледали с благодарност. В един от промеждутъците между пристъпите той го извикал до себе си и с отпаднал глас казал:

— Боя се, че краят ми е близо. Ако умра, завещавам ти тази кутия като награда за твоето милосърдие. — Казал това, отгърнал своето albornoz — наметалото си — и му показал малка кутийка от сандалово дърво, завързана около тялото му.

— Да даде бог, приятелю — отвърнал почтеният gallego, — да живееш много години и да се радваш на съкровището си, каквото и да е то.

Мавърът поклатил глава. Сложил ръка върху кутийката и се канел да каже още нещо във връзка с нея, но бил обхванат от още по-силни конвулсии и не след дълго издъхнал.

Жената на водоносеца се завайкала като обезумяла.

— Ето какво носи твоята глупава добрина. Винаги изпадаш в неприятни положения, за да послужиш на другите. Какво ще стане с нас, когато открият трупа в къщата ни? Ще ни изпратят в затвора за убийство и ако отървем кожата, ще ни съсипят нотариуси и alguaciles^[3].

Клетият Перехил също изпитал униение и почти се разкалял, че е направил добро дело. Накрая му хрумнала една мисъл:

— Денят още не е настъпил — казал той. — Мога да изнеса мъртвото тяло извън града и да го погребя в пясъците на Хенил.

Никой не е видял мавъра да влиза в дома ни, и никой няма да научи за смъртта му.

Речено-сторено. Жена му му помогнала. Увили тялото на нещастия Мохамеданин в рогозката, на която бил издъхнал, сложили го върху магарето и Перехил се отправил към брега на реката.

За зла участ, точно срещу водоносеца живеел един бръснар на име Педрильо Педруго — най-любопитният, бърбив и вреден представител на своето племе. Този негодник имал лице като невестулка и крака като паяк; освен това бил и ловък подлизурко. Прочутият Севилски бръснар не можел да се сравнява с него по всеобхватност на знанията му за чуждите работи, които знания умее да задържа точно колкото едно сито. Говорело се, че като спял, затварял само едното си око и държал едното си ухо открито, така че дори и в съня си да може да чува и вижда всичко, което става наоколо. Поради това той бил нещо като скандалната хроника за любителите на сензации в Гранада и имал повече клиенти от всички останали свои колеги.

Този нахален бръснар чул, че Перехил пристига необичайно късно тази нощ, чул виковете на жена му и децата. Главата му начаса се подала на малкото прозорче, което му служело за наблюдателница. Оттам видял как съседът му помага на някакъв човек в мавърски дрехи

да влезе в къщата му. Това било толкова необикновено нещо, че тази нощ Педрильо Педруго въобще не могъл да мигне. Всеки пет минути надничал през наблюдателницата си, гледал светлината, която се процеждала през процепите на Перехиловата врата, и преди зазоряване го видял, че тръгва някъде с магарето си, което било необичайно натоварено.

Любопитният бръснар не можал да си намери място, навлякъл дрехите си, измъкнал се безшумно и от разстояние проследил водоносеца, докато го видял да копае дупка на пясъчния бряг на Хенил и да закопава нещо, което приличало на човешки труп.

Бръснарят избързал към къщи и бил толкова неспокоен, че до изгрев слънце успял да обърне целия си салон наопаки. Тогава грабнал един леген под мишница и се забързал към дома на редовния си клиент, местния *alcalde*^[4].

Клиентът му току-що бил станал. Педрильо Педруго го настанил на един стол, завързал кърпа около врата му, сложил легена с горещата вода отпреде му и започнал да омекотява брадата му с пръсти.

— Странни работи! — казал Педруго, който изпълнявал ролята и на бръснар, и на клюкар едновременно. — Странни работи! Обир, убийство и погребение, всичко за една нощ!

— Ама чакай... как... какви ги разправяш? — извикал местният *alcalde*.

— Разправям — отвърнал бръснарят, докато натривал носа и устата на сановника с парче сапун, тъй като всеки испански бръснар изпитва силно презрение към четката, — разправям, че тази благословена нощ нашият *gallego* Перехил е обрал и убил един мюсюлманин-мавър, а после го е заровил. *Maldita sea la noche!* Проклетата да е нощта!

— Но откъде знаеш всичко това? — запитал съдията.

— Имайте търпение, сеньор, и всичко ще разберете — отвърнал Педрильо, хванал го за носа и плъзнал бръснача по бузата му. След това разказал всичко, което бил видял, като извършвал едновременно и двете операции — бръснел брадата му, миел лицето му — и го избърсвал с мръсната кърпа и в същото време обирал, убивал и погребвал мюсюлманина.

Случило се така, че този *alcalde* бил един от най-надменните и същевременно най-нечестните и корумпирани негодници в цяла

Гранада. Не можело да се отрече обаче, че високо ценял правосъдието, тъй като го продавал на тегло, и то в злато. Решил, че щом случаят се отнася за обир и убийство, несъмнено ще трябва да има и голяма плячка. Как обаче да се направи така, че тя да попадне в облечените във власт ръце на закона? Ако ставало дума просто да се задържи виновникът — това би означавало само още един обесен; но да се задържи плячката — значело да забогатее съдията, а в крайна сметка, според неговите разбирания, това била основната цел на правосъдието. С тези мисли в главата си той извикал най-верния си alguacil, висок и мършав негодник с вид на вечно гладен човек и облечен според обичая на своето призвание в старинни испански одежди — черна широкопола шапка със завити нагоре краища, старомодна яка, късо черно наметало, провиснало на раменете, износена черна риза, под която изпъквала сухата му мършава фигура, и тънък бял жезъл в ръката — всяващият ужас символ на професията му. Така изглеждал копоят на властта — стара испанска порода, — който бил пуснат по следите на нещастния водоносец. И с такава бързина и сигурност действувал, че настигнал клетия Перехил още преди да успее да се прибере в къщи, и го довел заедно с магарето му пред пазителя на закона.

Местният alcalde го изгледал с най-смразяващ поглед.

— Слушай, обвиняеми! — изревал той с глас, който накарал коленете на дребния gallego да се ударят едно в друго. — Слушай, обвиняеми! Няма нужда да отричаш вината си, защото всичко ми е известно. Бесилката е наградата, която заслужаваш за извършеното престъпление, но аз съм милостив и съм готов да се вслушам в разума. Човекът, убит в твоята къща, е бил мавър, неверник и враг на нашата вяра. Несъмнено, убил си го в пристъп на религиозна ревност. Затова ще бъда снизходителен; предай богатството, което си обрал, и ще потулим работата.

Клетият водоносец призовал всички светии да потвърдят невинността му. Уви! Никой не се появил, но дори да се били появили всичките до един, сановникът не би повярвал. Водоносецът разказал цялата история за смъртта на мавъра с недвусмислената простота на истината, но всичко било напразно.

— Продължаваш ли да твърдиш — попитал съдията, — че този мюсюлманин не е притежавал нито злато, нито скъпоценности, които

са станали обект на твоята алчност?

— Надявам се да се спася, ваша милост — отвърнал водоносецът, — и затова ще ви кажа, че той нямаше нищо друго, освен една кутийка от сандалово дърво, която ми завеща като награда за услугата.

— Кутийка от сандалово дърво! Кутийка от сандалово дърво! — възкликнал съдията, а очите му заискрили при мисълта за скъпоценни камъни. — И къде е тази кутийка? Къде си я скрил?

— С ваше позволение — отвърнал водоносецът, — тя е в един от кошовите на магарето ми и винаги на разположение на ваша милост.

Едва бил изрекъл тези думи и пъргавият alguacil се спуснал навън и само след миг се появил с тайнствената кутийка от сандалово дърво. Съдията я отворил с трепереща от алчност ръка. Всички се надвесили над нея, за да видят съкровищата, които очаквали, че съдържа, но за тяхно разочарование вътре нямало нищо друго освен един пергаментов свитък, изписан на арабски, и парченце от восъчна свещичка.

Когато от осъждането на един човек нищо не може да се спечели, правосъдието, дори и в Испания, е склонно да прояви безпристрастност. Съдията, след като се успокоил от изживяното разочарование и разбрал, че в случая наистина не е имало никаква плячка, апатично изслушал обясненията на водоносеца, които били сравнени с показанията на жена му. След като по този начин се убедил в невинността му, го освободил от ареста. Дори нещо повече — разрешил му да си вземе и останалото от мавъра наследство — кутийката от сандалово дърво и нейното съдържание, като достойно заслужена награда за проявената човещина, но му задържал магарето, за да покрие разходите по делото.

И ето че нещастният дребен gallego отново бил докаран до необходимостта сам да си носи водата, тежко да се изкачва нагоре към кладенеца на Алхамбра с голяма глинена делва на рамото.

Докато пъшкар нагоре по хълма в зноя на лятното пладне, обичайното му добро настроение го напускало.

— Не alcalde, а куче — провиквал се той. — Да ограби на един бедняк средството му за препитание и най-добрия му приятел на този свят!

След което, при спомена за любимия другар в труда, започнал да излива цялата си душевна мъка.

— О, мое любимо магаре! — възкликавал, поставял товара върху някой камък и избърсвал потта от челото си. — О, мое любимо магаре! Сигурен съм, че мислиш за стария си господар! Сигурен съм, че ти липсват глинените делви, клето животно!

За да направи страданието му още по-силно, когато се прибирал, жена му го посрещала хленчеща и недоволна. Сега тя била в много по-изгодно положение от него, тъй като го била предупредила да не проявява по такъв нечувано глупав начин гостоприемството си, което му докарало всички тези нещастия. И като всяка многознайка използвала и най-дребния повод, за да му навира в очите своята далеч по-голяма проникателност. А всеки път, когато децата нямало какво да ядат, или се нуждаели от нови дрехи, тя злобно заявявала: „Вървете при баща си. Той е наследник на крал Чико от Алхамбра. Накарайте го да ви помогне с всесилната кутия на мавъра!“

Случвало ли се е някога смъртен да бъде така жестоко наказван, защото е извършил добро дело? Клетият Перехил страдал и тялом и духом, но все още покорно понасял подигравките на жена си. Най-после една вечер, след като бил работил цял ден в знойния пек и тя отново започнала да му натяква, той изгубил търпение. Не се осмелил да ѝ отговори, но погледът му се спрял върху кутийката от сандалово дърво, която стояла върху полицата с полуотворен капак и като че ли се присмивала на раздражението му. Той я грабнал и възмутено я хвърлил на пода.

— Нещастен беше денят, в който за пръв път те видях — извикал той — и подслоних господаря ти под своя покрив!

Когато кутийката се ударила в земята, капакът широко се отворил и пергаментовият свитък се изтърколил навън. Известно време Перехил останал замислено загледан в свитъка. Накрая си възвърнал способността да разсъждава. „Кой знае — помислил си, — може пък тук да пише нещо важно, щом мавърът го е пазил така грижливо.“ След това вдигнал свитъка и го прибрал в пазвата си, а на следващия ден, докато предлагал вода из улиците, спрял пред магазинчето на един мавър родом от Танжер, който продавал дрънкулки и парфюми в Zacatín^[5], и го помолил да му обясни написаното.

Мавърът внимателно прочел свитъка, а след това погладил брадата си и се усмихнал.

— Този ръкопис — казал той — е нещо като заклинание за — откриване на скрити, омагьосани съкровища. Твърди се, че притежава такава сила, че и най-здрави резета и решетки, дори и гранитни стени, не могат да му устоят.

— Ала бала! — извикал дребничкият gallego. — За какво ми е това? Аз не съм магьосник и не знам нищо за заровени съкровища. — След което нарамил отново делвата си, оставил свитъка в ръцете на мавъра и се завърнал към всекидневните си обиколки.

Същият ден обаче, докато си почивал на свечеряване край кладенеца на Алхамбра, той се заслушал в разговора на няколко местни клюкари, който — нещо обичайно за този тайнствен час — се насочил към древни приказки и легенди със свръхестествено съдържание. И тъй като всички били бедни като мишки, с особена охота разисквали известната тема за омагьосани богатства, оставени от маврите на най-различни места из Алхамбра. Най-вече били единодушни, че дълбоко в земята, под Кулата със седемте етажа, са заровени огромни съкровища.

Тези истории направили необикновено силно впечатление на честния Перехил и засядали все по-дълбоко и по-дълбоко в мислите му, докато се прибирал по смрачаващите се улици. „Ами ако под тази кула наистина има скрити съкровища и с помощта на свитъка, който оставих на мавъра, успея да се добера до тях?“ И въодушевен от така внезапно хрумналата му мисъл, той едва не изпуснал делвата си.

Тази нощ той се мятал и пъшкарал в леглото и почти не успял да мигне, смущаван от мислите, които се въртели из главата му. Рано на другата сутрин се отправил към магазинчето на мавъра и му разказал всичко, което му минавало през ума.

— Ти можеш да четеш арабски. Да речем, че отидем двамата при кулата и опитаме силата на заклинанието. Ако не успеем, няма да станем по-бедни отпреди, но ако успеем, ще си поделим по равно всички съкровища, които открием.

— Чакай — отвърнал мюсюлманинът, — само това заклинание не е достатъчно. То трябва да се чете в полунощ на светлината на свещичка, направена от особени съставки, до които изобщо нямам достъп. Без такава свещичка от свитъка няма никаква полза.

— Не говори повече! — извикал дребничкият gallego. — Имам такава свещичка и ще ти я донеса само след миг. — Казал това и се забързал към къщи, за да се върне скоро с крайчето на жълтата восъчна свещ, която бил намерил в кутийката от сандалово дърво.

Мавърът я опипал и помирисал.

— Тук има редки и скъпи парфюми — казал той, — примесени с жълтия восък. Точно за такава свещичка пише в пергамента. Докато тя гори, най-здравите врати и тайни пещери ще останат отворени. Тежко на онзи обаче, който се забави вътре след нейното изгасване. Ще остане завинаги омагьосан заедно със съкровището.

Разбрали се да опитат заклинанието още същата вечер. Затова в късен час, когато всичко било замряло освен прилепите и бухалите, те изкачили гористия хълм на Алхамбра и се приближили до тази ужасна кула, закътана сред дърветата, която според толкова много легенди всявала страх. Като си светели с един фенер, те пипнешком си пробивали път през храсталаци и паднали камъни и се добрали до входа на някакво подземие под кулата. Уплашени и разтреперани, слезли по изсечените в скалата стъпала. Стигнали до празно помещение, влажно и пусто, откъдето други стъпала водели до още по-дълбоко подземие. По този начин се спуснали по четири единични стълбища, водещи в същия брой подземия, все едно под друго, но на пода на четвъртото нямало изход. И въпреки че според легендата отдолу оставали още три подземия, твърдяло се, че е невъзможно да се проникне по-нататък, тъй като те били затворени от силна магия. Въздухът в това подземие бил леден и влажен и миришело на пръст, а светлината едва пробивала непрогледния мрак. Тук почакали известно време, задъхани от напрежение, докато чули слабите удари на часовника от кулата, който отброил полунощ. След това веднага запалили восъчната свещ, от която се разнесъл аромат на смирна, тамян и смола.

Мавърът припряно започнал да чете. Едва бил свършил и се разнесъл подземен тътен. Земята се разтърсила, а в пода зейнала дупка, в която се разкрили нови стъпала. Разтреперани от страх, те се спуснали надолу и на светлината на фенера видели, че се намират в друго подземие, където целите стени били покрити с арабски надписи. В средата имало голям сандък, обкован със седем стоманени обръча, а в двата му края седял по един омагьосан мавър, облечен в доспехи, но

неподвижен като статуя, държан така от силата на заклинанието. Под сандъка имало делви, пълни със злато, сребро и скъпоценни камъни. В най-големите от тях двамата бръкнали с ръце до лактите и заизваждали с пълни шепи късове мавърско злато или гривни и други накити от същия метал, а от време на време за пръстите им се закачала и по някоя огърлица от ориенталски бисери. Тъпчели джобовете си с богатства, но все още потрепервали и дъхът им секвал при всеки плах поглед към двамата омагьосани маври, които стояли мрачни и неподвижни и ги гледали с немигащи очи. Най-последно им се сторило, че чуват някакъв шум и внезапно изпаднали в паника, се втурнали нагоре по стълбите, строполили се един върху друг в горното помещение, бутнали и изгасили восъчната свещичка и подът отново се затворил с гръм и трясък.

Обзети от ужас, не спрели, докато не се измъкнат от кулата и видят, че звездите светят между дърветата. После седнали на тревата и си поделили богатството, като решили засега да се задоволят само с каймака от делвите, но да се върнат някоя нощ и да ги изпразнят до дъно. За да си подсигурят и взаимното доверие един към друг, разделили талисманите помежду си — единият задържал свитъка, другият — свещичката. След това се отправили към Гранада с леки сърца и добре натъпкани джобове.

Докато се спускали надолу по хълма, хитрият мавър прошепнал следния съвет на ухото на простодушния водоносец.

— Приятелю Перехил — казал той, — цялата тази работа трябва да се пази в най-пълна тайна, докато не си осигурим съкровището и го пренесем на безопасно място. Ако слухът стигне до ушите на нашия *alcalde*, свършено е с нас.

— Разбира се — отвърнал дребничкият *gallego*, — нищо не може да бъде по-вярно от тези думи.

— Приятелю Перехил — продължил мавърът, — ти си предпазлив човек и аз не се съмнявам, че можеш да пазиш тайна, но имаш и жена.

— Тя няма да чуе нито дума! — решително заявил дребничкият водоносец.

— Достатъчно — спрял го мавърът, — разчитам на твоята предпазливост и на обещанието ти.

Надали друго обещание е било давано така искрено, но уви! Нима има мъж, който може да запази тайна от жена си? Във всеки случай, не и такъв като водоносеца, който бил един от най-любещите и сговорчиви съпрузи. Когато се прибрал, той заварил жена си да седи унила в един ъгъл.

— Чудесно — извикала тя, когато влязъл, — най-после се сети да се прибереш, след като кой знае къде си се скитал досега. Чудя се как не си домъкнал още някой мавър за квартирант.

След това избухнала в сълзи, започнала да чупи ръце и да се удря в гърдите.

— О, нещастна аз! Какво ще стане с мен? Къщата ми оголена и ограбена от адвокати и *dlguaciles*; мъжът ми непрокопсаник, който вече не носи хляб за семейството си, а ден и нощ скитосва с някакви маври-неверници. О, мили мои дечица! Мили мои дечица! Какво ще стане с нас? Ще трябва да просим по улиците!

Честният Перехил бил така покъртен от мъката на своята съпруга, че не можел и той да не се разхълца. Сърцето му било препълнено като джоба му и не можел да се удържи. Той пхнал ръка в последния, измъкнал оттам три-четири големи къса злато и ги пуснал в пазвата ѝ. Клетата жена зяпнала от учудване и не можела да разбере смисъла на този златен дъжд. Преди да успее да се съвземе от силното удивление, дребничкият *gallego* измъкнал една златна верижка и я заклатил пред очите ѝ, като танцувал в захлас, захилен чак до ушите.

— Света Богородичке, смили се над нас! — извикала жена му. — Какво си направил, Перехил? Нали не си извършил грабеж и убийство?

Клетата жена едва била изрекла тези думи и вече била сигурна в тях. Привидели ѝ се затвор и бесилка, на която висял дребен кривокрак *gallego*, и потресена от ужасите, родени в собственото ѝ въображение, изпаднала в силна истерия.

Какво можел да направи нещастникът? Нямало друг начин да успокои жена си и да избие призраците от главата ѝ, освен като ѝ разкаже цялата история на своето забогатяване. Не го направил обаче докато не изтръгнал от нея най-тържествено обещание, че ще я пази в пълна тайна от всяко живо същество.

Не е възможно да се опише радостта ѝ. Обвила с ръце врата на мъжа си и едва не го задушила с ласките си.

— Е, жено — извикал дребният човечец с най-искрен възторг, — какво ще кажеш сега за наследството на мавъра? Отсега нататък никога не ме кори, че съм помогнал на някой събрат, изпаднал в беда.

Доблестният gallego си легнал върху овчите кожи и спал непробудно като в пухено легло. Но не и жена му. Тя изпразнила всичките му джобове върху рогозката и цяла нощ броила златни арабски монети, кичела се с огърлици и обици и си представяла как ще изглежда един ден, когато има възможност да покаже богатството си.

На следващата сутрин честният gallego взел голяма златна пара и отишъл да я продаде в един златарски магазин на Сакатин, като казал, че я намерил сред развалините на Алхамбра. Златарят видял, че по нея има арабски надписи и е от най-чисто злато, но му предложил една трета от стойността ѝ, от което водоносецът останал напълно доволен. Перехил купил нови дрехи и всякакви играчки за голямото си домочадие, заедно с много храна за един обилен обяд. Като се прибрал в къщи, накарал всички деца да танцуват около него, а той подскачал в средата — най-щастливият баща на света.

Жена му държала на обещанието си да пази тайна с удивителна последователност. Цял ден и половина ходила със загадъчна физиономия и преизпълнено до пръсване сърце, но стискала зъби, въпреки че била заобиколена от своите приятелки клюкарки. Вярно е, че не могла да се сдържи да не си придаде малко важност, като се извинявала за парцаливата си рокля и разправяла, че ще си поръча нова basquina, цялата обшита със златна дантела и мъниста, и нова дантела mantilla^[6].

Намеквала, че съпругът ѝ смятал да се откаже от занаята си на водоносец, тъй като не се отразявал много добре на здравето му. Според нея, трябвало да отидат в провинцията през лятото, за да дишат децата планински въздух, пък и защото в този душен сезон в града изобщо не можело да се живее.

Съседките се споглеждали и решавали, че клетата жена не е с всичкия си. И щом си обърнела гърба, нейните важничения, докарвания и превземки се превръщали във всеобща тема за присмех и подигравки.

За въздържанието си навън обаче търсела компенсация в къщи. Слагала на врата си пищна ориенталска огърлица от бисери, мавърски гривни на ръцете и диамантен гребен в косите си, разхождала се

напред-назад из стаята в дрипавите си парцали и се спирала от време на време да се полюбува на вида си, оглеждайки се в парче от огледало. Дори един път се поддала на подтика на глупавата си суетност, не могла да се сдържи и се показала през прозореца, за да се наслади на впечатлението, което премяната ѝ оказвала върху минувачите.

За зла участ точно тогава любопитният бръснар Педрильо Педруго нехайно седял в салона си на отсрещната страна на улицата, когато зоркото му око доловило блясъка на диамант. Само след миг той вече бил на своята наблюдателница, за да види размъкнатата съпруга на водоносеца, накичена с великолепието на източна невеста. Веднага щом като внимателно проучил украшенията ѝ, той вече с пълна скорост се понесъл към местния *alcalde*. Скоро след това изгладнелият *alguacil* отново тръгнал по следите и още преди края на деня клетият Перехил за втори път бил домъкнат пред съдията.

— Как е възможно, негоднико! — извикал вбесеният *alcalde*. — Ти ми каза, че неверникът, който умрял в дома ти, не е оставил нищо друго освен едно празно ковчеже, а сега чувам, че жена ти се кипри в парцалите си, цялата накичена с бисери и диаманти. Жалка отрепко! Пригответи се да предадеш богатствата на нещастната, си жертва и да увиснеш на бесилката, на която вече ѝ омръзна да те чака.

Ужасеният водоносец паднал на колене и направил пълно признание за чудния начин, по който бил придобил богатството си. Съдията, гладният *alguacil* и любопитният бръснар жадно слушали тази арабска приказка за омагьосаното съкровище. Изпратили мършавия *alguacil* да доведе мавъра, който бил помагал при правенето на заклинанието. Мюсюлманинът влязъл почти побъркан от страх, че е попаднал в ръцете на блюстителите на закона. Но когато съгледал водоносеца и оклюмалата му примирена физиономия, всичко му станало ясно.

— Нещастно животно — прошепнал му той, докато минавал покрай него, — нали те предупредих да не дрънкаш пред жена си!

Разказът на мавъра съвпаднал точно с този на неговия колега, но съдията се престорил, че не им вярва, и ги заплашил, че ще ги затвори и ще направи подробно проучване на случая.

— По-кротко, уважаеми *señor alcalde* — казал мюсюлманинът, който бил успял да възвърне обичайните си лукавство и

самообладание, — да не съсипваме подаръците на съдбата, като се боричкаме заради тях. Ние сме единствените хора, които знаем за това богатство. Нека запазим тайната. В подземиято има достатъчно съкровища, за да забогатеем всичките. Обещайте ни справедлива подялба и те ще бъдат пред вас. Ако откажете, подземиято ще остане завинаги затворено.

Съдията извикал своя *alguacil* настрани, защото той бил стара лисица в професията си.

— Обещавай каквото ти искат — бил неговият съвет, — докато се добереш до съкровището, а после заграби всичко и ако той или съдружникът му се осмелят да мърморят, заплаши ги, че ще бъдат наказани с бой с пръчки или изгаряне на клада като неверници и магьосници.

Съдията харесал съвета. С прояснено чело той се обърнал към мавъра.

— Това е доста странна история и може да е вярна, но аз трябва да се уверя със собствените си очи. Още тази нощ искам да повторите заклинанието в мое присъствие. Ако такова съкровище действително съществува, ще го поделим щедро помежду си и ще приключим въпроса. Ако обаче сте ме излъгали, не Очаквайте милост от мен. Дотогава ще останете в ареста.

Мавърът и водоносецът с радост приели условията, доволни, че правотата на думите им ще се потвърди.

Около полунощ тайно потеглили. Съдията бил придружен от кльошавия *alguacil* и любопитния бръснар, всички добре въоръжени. Водели мавъра и водоносеца като затворници, а здравето магаре на последния щяло да пренесе очакваните съкровища. Пристигнали при кулата незабелязани и след като завързали магарето за една смокиня, се спуснали до четвъртото подземие.

Свитъкът бил изваден, жълтата восъчна свещ запалена и мавърът прочел заклинанието. Земята затреперала както и преди, подът се отворил с гръм и трясък и тесните стълби се показали. Съдията, помощникът му и бръснарят така се втрещили, че не могли да съберат смелост да слязат долу. Мавърът и водоносецът се спуснали в подземиято и заварили двамата маври седнали както и преди, неми и неподвижни. Взели две от големите делви, пълни със златни монети и скъпоценни камъни. Водоносецът ги изнесъл на рамо една по една, но

въпреки яката му гърбина и навика му да носи товари, залитал под тежестта им и когато ги покачил върху магарето, видял, че и животното не може да носи повече.

— Нека засега се задоволим с това — казал мавърът. — Тук има толкова богатства, колкото да пренесем, без да ни забележат, и достатъчно да забогатеем всички, колкото ни душа иска.

— Долу останаха ли още съкровища? — запитал съдията.

— Най-големите — отвърнал мавърът. — Огромен сандък, обкован със стоманени обръчи и пълен с бисери и скъпоценни камъни.

— На всяка цена трябва да извадим сандъка — извикал алчният alcalde.

— Аз повече не слизам — отвърнал мавърът троснато. — Всеки разумен човек трябва да може да спре, всичко в повече му е излишно.

— А аз — обадил се водоносецът — няма да изкачвам повече товари, които да счупят гръбнака на клетото ми магаре.

Като видял, че заповедите, заплахите и молбите са еднакво безсилни, съдията се обърнал към двамата си поддръжници.

— Помогнете ми да изнесем сандъка и ще си поделим съдържанието. — Казал го и заслизал надолу по стълбите, следван неохотно от разтрепераните alguacil и бръснаря.

Щом изчезнали от погледа му, мавърът изгасил жълтата свещичка. Земята се затворила с обичайния трясък и трите особи останали погребани в недрата ѝ.

След това бързо изкачил всички видове стълби и не спрял, докато не излязъл на чист въздух. Дребничкият водоносец го следвал, доколкото позволявали късите му крака.

— Какво направи? — извикал Перехил веднага щом успял да си поеме дъх. — Съдията и другите двама са затворени в подземие.

— Такава била волята на аллаха! — набожно отвърнал мавърът.

— И няма ли да ги освободиш?

— Пази боже! — погладил брада мавърът. — В книгата на съдбата е написано, че ще останат омагьосани, докато се появи някой друг авантюрист и развали магията. Да бъде волята божия! — И след тези думи той захвърлил парченцето восъчна свещ далеч в мрачния гъсталак на дерето.

Сега вече нищо не можело да се направи, затова мавърът и водоносецът продължили към града с тежко натовареното магаре. А

доблестният Перехил не могъл да се въздържи да не прегърне и целуне верния си другар, така щастливо измъкнат от лапите на закона. Всъщност не се знае кое доставяло на простодушния човек по-голяма радост в момента — придобитото богатство или възвърнатото магаре.

Двамата щастливи другари мирно и честно си поделили плячката. Само дето мавърът, който имал слабост към украшенията, поискал за своята купчина по-голямата част от бисерите, скъпоценните камъни и някои други дрънкулки, но пък в замяна водоносецът винаги получавал великолепни бижута от масивно злато, пет пъти по-големи по размери, от които бил предоволен. Погрижили се да не остават там, където можели да им се случат неприятности, затова заминали за други страни, за да се радват спокойно на богатствата си. Мавърът се върнал в Африка, в родния си град Танжер, а дребничкият gallego заедно с жена си, децата и магарето се озовал в Португалия. Тук благодарение на съветите и указанията на жена си той се превърнал в доста забележителна личност, тъй като тя накарала почтения дребен човечец да облече дългото си тяло и късите си крака в жакет, тесни панталони, да си сложи перо на шапката и сабя на хълбока. Заменила и фамилиарното прозвище Перехил с по-звучната титла дон Педро Хил. Рожбите му растели здрави и весели, макар че били ниски и кривокраки, а сеюга Хил, обкичена от главата до петите в дантели, ресни и пискюли и с пръстени, блестящи върху всеки пръст, се превърнала в символ на небрежната мода и елегантност.

Що се отнася до съдията и неговите помощници, те останали затворени под голямата Кула със седемте етажа и си стоят там омагьосани и до ден-днешен. Ако някога в Испания се почувствува недостиг на доносници бръснари, хищни alguaciles и корумпирани alcaldes, може би ще ги потърсят. Но ако трябва да чакат точно такъв повод, за да ги освободят, има опасност да чакат до второ пришествие.

[1] Мараведи — стара испанска монета — Б.пр. ↑

[2] Народно ястие в Испания от нахут, говеждо месо, картофи и т.н. — Б.пр. ↑

[3] Съдебни изпълнители — Б.пр. ↑

[4] Градски съдия — Б.пр. ↑

[5] Търговска улица — Б.пр. ↑

[6] Черен дълъг шлейф — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.